ئیسلامی سیاسیی کورد و شانۆی (ژیانەوە).. هیوا محەمەد ئەمین

… بیهێنەرە پێش چاوی خۆت ؛ کاتێك كە چمكێك لە مێژو یان بەسەرهاتێك لە تەراژیدیای نیشتیمانەکەت و لاپەڕەیەك لە نەهامەتیی گەلە ماندو و ستەمدیدەکەت دەکرێت بە سیناریۆی شانۆیەك ، و شانۆکەش دواتر دەسپێردرێت بەدەستی دەرهێنەر و چەند ئەکتەرێکی ئیسلامی سیاسیی ، ئایا تۆ دواتر نیشتیمان ، مێژو و ڕوداوەکان لە دید و دنیابینیی شانۆ و شانۆنامەیەکی لەوجۆرە دا چۆن دەبینیتەوە ، لە کۆتایی شانۆکە دا ئەو پرسیار□ ب□ه□نەرە بەر زیهن و تێڕامانی خۆت کە ، ئایا تۆ دواجار چ بەرهەمێکی مەعریفیی دەچنیتەوە ؟! ئایا دیمەنی کێشەکان ، گرفت و گرێکانی ناو کۆمەڵگە بەرەو چ ئاقار و ئاراستەیەکی چارەسەر دەئاژوێنرێن ؟! پرسیار بکە و بڵێ ئایا بوونی من و هەر تاکێکی کۆمەڵگەکەی من دەکەوێتە کوێی ئەو جیهانە بەشانۆکراوەوە ؟ وەڵامدانەوە بەم جۆرە پرسیارانە سەبارەت بە پێشبینیکردن بۆ وەها دنیا و دیمەنگەلێك لەوانەیە بۆ هەندێك کەس کە خاوەنی پرسیار، ڕامان و گومان نین ، بۆ کەسانێك کە لە نێو تاریکایی بیابانێکی بێکۆتا و هەروەها لە زۆنگاوی بێمەعریفە و مێژویەك ی هەزاروچوارسەدساڵە دا چەقیون و بەدوای وەهم و دنیایەکی ناشاعیرانە دا وێڵن و خۆیان دووبارە دەکەنەوە ، گران و ئەستەم بێت ، بەڵام بۆ کەسانێك ، کە بە چاوی عەقڵ و لۆژیك یان لە ڕۆژنەی دنیا ی زانست و مەعریفەوە بۆ ڕوداو و دەرئەنجامەکانی نێو شانۆیەکی لەوجۆرە دەڕوانن ، بە ئاسانیی دەگەنە ئەو باوەڕ و ئەنجامەی کە ئەم شانۆ پڕمەلەل و لەشداهێزەرە نەك توانایی مامەڵەکردنی لەگەڵ دنیا ی واقیع و پەیبردن بە دیالێکتی ژیان نابب□ت بەڵکو دەبێتە هۆکارێك بۆ پوکاندنەوە ی عەقڵ ، بکوژی ئازادیی ، دژبەری مەعریفە و ناشیرینکردنی فەلسەفەی جوانناسیی ، بێبایەخکردنی فەلسەفەی ڕەوشت ، بێبەهاکردنی هونەر و پەراوێزخستنی هەرتاکێکی کۆمەڵگەیشە لەنێو پەراوێز و زبڵدانی مێژویەکی پڕلە وەهم ، خورافیات ، و بارگاوییبوو بە دنیا ی ڕق ، کینە ، تۆڵە ، تاڵانکاریی و توندوتیژیی ؟! دواجار جگە لە بەرهەمهێنانی مێژویەکی چەقبەستوو، و بەرجەستەکردنی کەسایەتییەکی ڕۆح زەبوون ، بێئیرادە ، کۆیلە و تەسلیمبوو بە دنیای قەزا و قەدەر لەسەر تەختی ئەم جۆرە شانۆ بێبەهرە و ناداهێنەرانە هیچی تر نابینێت ، بابزانین چۆن ؟!

(هونەرگەها وەلات) ؛ کە تیپێکی هونەریی شانۆ و گۆرانیین لە

ڕۆژئاوای کوردستان ، چەند ڕۆژێك لەمەوبەر شانۆگەریەك لە سلێمانی پێشكەش دەكەن بەناوی (ژیانەوە) ، بەڵام شانۆگەریەك زۆر سادە و کورت ، دوور لە دنیا ی دروشم ، هوریا و هاواری زمان و پێنوسێك بۆ سیناریۆنووسین ، واتا شانۆگەرییەك كە تیای دا كەرەستەكان ی زمانی جەستە (سەما) و مۆسیقا دەبنە بزوێنەر و ڕیتمێك بۆ شانۆی ژیانەوە .

ناوەندی ڕوداو لەم شانۆگەرییە دا ب□ریتیە لە گێڕانەوە و بەبیرهێنانەوەی چیرۆكێكی پڕ لە كڵۆڵیی و تەراژیدیایی چەند ئافرەتێكی کورد كە دەبنە كۆیلە و دەسكەوتی بیری جیهادیی و تاڵانچێتیی دەستی { دەوڵەتی ئیسلامیی لە عێراق و شام (داعش) } و دواتر ئازادبوونیان . شانۆگەریەكە لە بازنەی گێڕانەوە و وردەكاریی مێژویی دەردەچێت و دەبێتە هەڵگری حەقیقەت و پەیامێك ، پەیامێك بۆ نەتەوەكەی خۆی و دواتر بۆ كۆی مرۆڤایەتیی . ناوەند و كرۆكی ئەم پەیامەش شۆڕبوونەوەیە بۆ بەدیهێنانی دوو ئامانج ی گرنگ كە فەلسەفەی ژیانەوە و ئازادییە ! ژیانەوە بەمانای بەردەوامیی ژیان ، ژیانەوەیەك بەڵام پڕمانا و ناوەڕۆك ، ئارام و هێدی ، دوور لە ژاوەژاوی دروشم ، وەهم و خەیاڵ .

فەلسەفەی ژیانەوە لەم تابلۆ کورتە شانۆییە دا گەڕاندنەوەی ئیعتیبار و حورمەتە بۆ كەسایەتیی ئافرەتی کورد ، بنیاتنانەوەی خەون و فەلسەفەی ژیان ی مرۆڤی کوردە لەسەر بنەمای ئومێد ، ئینتیما ، مر□قد□ستیی و بەگژداچوونەوەی فەلسەفەی مەرگ ، ئازادییش بەمانای گەیاندنی مر□ق ب□ پلەیەك ی باڵاتر لە هەستی لێپرسراوێتیی و بەرپرسیارێتیی بەرامبەر مر□ق و كۆمەڵگە ، و دواجاریش پلەیەكی باڵاتر لە ڕەوشت و ویژدان ، بەواقیعكردن یان پراكتیزەكردنی ئەم فەلسەفەی ئازادییەش لەنێو كۆمەڵگە و ڕۆحی هەر تاكێك ی کورد دا نەك پێویستی تەنیا بە قوربانیدانە ، بەڵکو بۆ گەیشتن بەو ئامانجە پێویست بە جۆرێك لە هوشیاریی و تێگەیشتن لە واقیعی مێژو و كۆمەڵگە هەیە ، واتا لە سادەترین دەربڕین دا : كاتێك تاكی كۆمەڵگە لە مێژو و ڕوداوەكانی دەوروبەری خۆی بێئاگا بێت و خوێندنەوەیانی بۆنەبێت ، ئەوا ناتوانێت لە مەفهومی ئازادیی تێبگات و دەستی لە ئازادیی گیرب□ت .هەربۆیە ئەم شانۆگەرییە ه□و□ك□ بۆ هوشیاریی ، خستنەڕووی ڕوداو ، پێشاندانی ئازارەكانی ئافرەتی کورد و ئەو ڕێگایانەی كە مرۆڤی کورد دەگەێنێتە ئازادیی ، دواجاریش هەموو مرۆڤێك ی کورد مافی ئەوەی هەیە ، كە ئازار ، خەم و خەونەكانی لە چوارچێوە ی هەر شێوازێك ی ئەدەبیی و هونەریی دا بەیان بكات . كاردانەوەكان لە بەرامبەر بەرهەمێك ی هونەریی وەها دا دەبێت ئاوەزدارانە (عەقڵانیی) و لە چوارچێوەی فەلسەفەی

جوانناسیی (ئەستاتیکا) دا خۆی دەرببڕێت !! بەڵام با بزانین کاردانەوەکانی ئیسلامیی سیاسیی کورد بەرامبەر بەم بەرهەمە شانۆییە چی و چۆن بوو ؟!

ئەوەی ئاشکرایە لەو دەمەوەی ، کە ئیسلامیی سیاسیی لە کوردستان دا سەریهەڵداوە ، تاکو ئێستا نەیانتوانیوە زمانی گفتوگۆ ، زانست و مەعریفە بکەنە شێواز و بنەمایەك بۆ گەیشتن بە ڕاستییەکان ؟! بەپێچەوانەوە ؛ تاکو بەیان کراوە و لەواوە لێشاوێك لە زمانی نالۆژیکیی ، ناعەقڵانیی ، زبر ، توندوتیژیی و ناتەباییان هەناوەتە نێو کۆمەڵگەی کوردییەوە ، کە پێشتر بوونیان نەبووە یان زۆر دەگمەن بوون . ئیسلامی سیاسیی کورد تاکو ئێستا نەبووەتە خاوەنی کولتور و ئاستێك ی باڵا لە تێگەیشتن لە ستاتیکای هونەر و ئەدەبیات ، نەیانتوانیوە بە زمانی هونەر ئاشنا بن و لە کردار دا مامەڵەی لەگەڵ دا بکەن ، نەیانتوانیوە و نەیانویستووە کولتورێك لە دنیا ی میهرەبانیی ، بەخشندەیی و قبوڵکردنی ئەوانی دی بنیاتبنێن و بیکەنە بنەمایەکی ئەخلاقیی و پەروەردەیی بۆ بنیاتنانی تاك و کۆمەڵگەیەکی تەندروست ؟! بەپێچەوانەوە ئەوەی ئێمە دەیبینین و دەیبیستین تەنیا بڕوادان و شەرعەنکردن ی زمانی تەشهیر ، گاڵتەپێکردن ، سوکایەتییپێکردن ، توهمە و بوختان بەخشینەوە و تەکفیرکردن وەك تەنیا کەرەستەیەك بۆ گفتوگۆ و دیالۆگ لەنێو کۆمەڵگە دا ؟! دژایەتیکردنی عەلمانییەت ، بیری نەتەوەیی ، ئازادیخوازیی ، لیبرالیەت ، و شان بە شانیش دژایەتیی هونەر و گاڵتەکردن بە هونەرمەندان و نوسەران …. تاد بووەتە باوی ڕۆژگاری ئیسلامی سیاسیی و بانگخوازی ئیسلامیی کورد .

هەر بۆیە نابێت بەلامانەوە سەیر بێت و حەپەساو بین لەو زمان و کاردانەوانەی کە ئیسلامییەکان بەرامبەر بە شانۆی (ژیانەوە) پیشانیان دا ؟! زمان و کاردانەوەیەك کە سنوری هەموو ڕەوشت ، ئیمان ، نەریتی کۆمەڵایەتیی ، بەهایەکی مرۆڤایەتیی و ئەتەکێتی ڕەخنە و زمانیان بەزاند ؟! کاتێك شانۆکارانی کچ لەسەر تەختی شانۆ حیجاب ، عەبا و نیقاب وەك کاردانەوەیەك بەرامبەر بە تاوانەکانی داعش و بەکۆیلەکردنی ئافرەتی کورد فڕێدەدەن ، ئیتر هەموو ئیسلامیی سیاسیی و بانگخوازە ئیسلامییەکان وەك بڵێیت کۆڵەکەی ئیمان و ئەخلاق لەسەر پارچەیەك پەڕۆ بنیاتنرابێت ، خۆیان کردە خاوەنی ڕەوشت و ئیسلام و کەوتنە سکاڵا تۆمارکردن لە دادگە و بەکارهێنانی ناقۆڵاترین و ناپەسەندترین زمان بەرامبەر بە هونەری شانۆ و هونەرمەندان و تەنانەت هێرشکردنە سەر فەلسەفەی دیموکراتیی ، و تاکو ڕادەی ئاواتخواستن بۆ فەرمانڕەوایەتیی و زیندوکردنەوەی حوکم و شەرعی قامچیی خەلیفە عومەری کوڕی خەتاب وەك بەرپەرچدانەوەیەك

بەرامبەر بە شکۆی فەلسەفەی ئازادیی و ژیانەوە لە شانەکە دا و لە هەمان کات دا ڕەوایەتیدان بە ئەنجامدانی کوشتنی بەکۆمەڵ و نیشاندانی چێژێك كە ئیسلامی سیاسیی لە بەرامبەر ئەتککردن و بەکۆیلەکردنی ئافرەتی کوردانی ئێزدیی وەك كافر و شەیتانپەرستانێك ، لەلایەن داعشەوە دەبینێت .

شانۆی ژیانەوە شێوازێکی هونەریی ؛ هونەری بەرەنگاربوونەوەیە بەرامبەر بە ناعەدالەتیی ، چەوساندنەوە و بەکۆیلەکردنی ئافرەتانی کورد لەلایەن داعشەوە ، بانگەوازی ئازادیی و بچڕاندنی زنجیری کۆیلەیی و ژێردەستییە . ئەوەی شانۆی ژیانەوە توانی بە سەمایەك و پارچە مۆسیقایەك هاوار و ئازاری ئافرەتانی کورد بهێنێتە سەر تەختی شانۆ ، ئیسلامییەکان نەك هەرگیز نەیانتوانیوە هەڵگری وەها ڕۆحیەتێکی مرۆڤایەتیی و توخمێکی بەرەنگاربوونەوە بن بە وەستاندنەوە بەرامبەر بە زوڵم و نادادیی ، بەڵکو کار و ئەرکیان وەك کەسانێك کە چێژ لە خۆبچوککردنەوە وەربگرن بریتی بووە لە ناردنی پەیامی پیرۆزباییکردن لە هاتنەسەرکاری دەستەڵاتدارانێکی وەکو محەمەد جۆلانیی و دەستخۆشیکردن و شەرعیەتدان بە کۆمەڵکوژیی ، ئەتککردن و بەکۆیلەکردن ی ئافرەتانی کوردی ئێزدیی لەلایەن داعشەوە .

هیوا محەمەد ئەمین

2025 .11.14